

May this shiur serve as a zechut for a refu'ah sheleimah for Yisrael Meir Ben Perel

Special allowances for Purim:

- Damaging others

1. Rema, Mappah to Shulchan Arukh, Orach Chayyim 695:2 (David Strauss translation)

ויש אומרים דאם הויק אחד את חבריו מכה שמחת פורים פטור מלשלם:

Some authorities say that if one person caused another person damage as a result of Purim rejoicing, he is exempt from having to make compensation.

- Cross-dressing, wearing sha'atnez, and stealing

2. Rema, Mappah to Shulchan Arukh, Orach Chayyim 696:8 (David Strauss translation)

מה שנהגו ללבוש פרצופים בפורים וגבר לובש שמלת אשה ואשה כלי גבר אין איסור בדבר מאחר שאין מכוונין אלא לשמחה בעלמא וכן בלבישת כלאים דרבנן וי"א דאסור אבל המנהג כסברא הראשונה וכן בני אדם החוטפים זה מזה דרך שמחה אין בזה משום לא תגזול ונהגו כך ובלבד שלא יעשה דבר שלא כהוגן ע"פ טובי העיר:

As for the custom of wearing masks on Purim, or a man wearing a woman's clothing or vice versa, this does not involve the violation of a prohibition, for their intention is merely to rejoice. The same applies to the wearing of shatnez that is forbidden by rabbinic law. There are, however, those who say that this is forbidden, but common custom follows the first opinion. And similarly, people who snatch things from one another in the course of merrymaking, do not violate the prohibition of robbery, and this is the custom, provided that they do not act inappropriately, as judged by the city's notables.

3. Teshuvot Mahari Mintz 15 (R' Josh Gutenberg translation)

על דבר לבישת הפרצופים שנוהגין ללבוש בחורים וגם בתולות זקנים עם נערים בפורים... אבל באתי לטול שכר שיבא מכשורא דמצוה ליתן טעם ולהביא ראיה מה ראו על ככה גדולי' וחסידים עולם ז"ל שנתגדלתי אצלם אשר ראו בניהם ובנותיהם חתניהם וכלותיהם/לובשין אותן פרצופים ושינוי בגדיהם מבגדי איש לבגדי אשה וכן להיפך. ואם היה ח"ו נדנדוד עבירה חלילה וחם להם לשתוק ולא ימחו וכ"ש וק"ו באיסור לאו אלא ודאי היה להם ראיה וסמך שהיתר גמור הוא ואין בלבוש זה הרהור עבירה... עוד נמצא בתשוב' שכתב רבינו טוביה בשם ריב"א שכל מאכל שחוטפין הבחורים משום שמחת פורים אפילו שלא ברשות משעת מקרא מגילה עד סוף סעודת פורים שהם ב' לילות ויום אחד אין בהם משום גזל ואין להזמין לב"ד על ככה ובלבד שלא יעשו שלא כהוגן ע"פ טובי העיר עכ"ל. הרי שכתב שבזמן הנזכר אין בו משום גזל אבל קודם לכן וכן אחר כך יש בו משום גזל ועובר על לא תגזול מ"מ בזמנו משום שמחת פורים לא אקרי גזל כיון שאינו עושה על מנת לגזול ולהרויח אלא משום שמחת פורים הכי נמי נדון דידן לא שנא כיון שאינו מכוון לניאוף אלא לשמחת פורים וכמו שלא עשו גדר התם לענין גזילה כיון שאינו נוהג כי אם ב' לילות ויום אחד הוא הדין נמי הכא דגזול ועריות יצר אחד להן...

Question: Regarding wearing costumes that “young men and ladies, old men and children” (Psalms 148:12) are accustomed to wear on Purim. Response: ...But I have come to claim [small] reward, like a splinter from a board, of the commandment to provide a reason and bring proof “for what they saw fit to do concerning the matter” (Esther 9:26), the great and pious ones, among whom I grew up, who saw their sons and daughters, sons-in-law and daughters-in-law, wearing costumes and changing their dress from male clothing to female clothing and vice versa. If, G-d forbid, [their actions constituted even] a hint of a sin, it would have been a disgrace for them to remain silent and not protest [their behaviour], and how much more so [if they were violating] a prohibition! Rather, certainly they had proof and a basis that it is completely permissible and [wearing] this clothing incorporates not even a thought of sin ...It is further found in a response written by Rabbeinu Tuvia, quoting Riva, that any food that the young men grab in celebration of Purim, even without permission, from the time of megillah reading until the end of the Purim Seudah, a period of two nights and one day, is not considered theft and they cannot be summoned to court for this matter, provided they do not act inappropriately, as determined by the communal leaders. Behold, [Rabbeinu Tuvia] wrote that in the aforementioned time it is not considered theft, but before [Megillah reading] and after [the Purim seudah] it is considered theft and one violates the prohibition of “Do not steal” (Leviticus 19:13). Nevertheless, in the allotted time, due to the celebration of Purim, it is not considered theft since he is not doing it for the purpose of stealing or profiting, but to celebrate Purim. So, too, in our scenario [cross-dressing on Purim] it is no different since he does not intend to commit adultery, but rather, [he intends] to celebrate Purim. The same way they did not define a limit regarding theft since it is only practiced for two nights and one day, so too here, since theft and adultery stem from the same inclination.

Dissenting opinions:

4. Mishnah Berurah, Orach Chaim 696:30-31

(ל) הראשונה - עיין ביו"ד סימן קפ"ב שכתב שם הט"ז בשם הב"ח שיש לבטל מנהג זה הן בפורים או בשמחת נישואין וכ"כ באה"ג שם ואם כל המלבושים של איש רק מלבוש א' של אשה וניכרים הם אפשר שאין למחות בהם [פמ"ג] ועיין בכנה"ג ובשל"ה שהזהירו להרחיק מזה: (לא) משום לא תגזול - ולפ"ז מותר לברך על מה שחוטפין מיהו כתב בשל"ה לאו משנת חסידים היא ושומר נפשו ירחק ממלבושים דכלאים ולחטוף מחבירו [א"ר]:

(30) [The custom follows] the first [opinion] – See Yoreh De'ah 182, where the Taz wrote in the name of the Bach that it is fitting to abolish this custom, whether on Purim or at a wedding, and so wrote the Be'er Hagolah there, and if all of the clothing are male-styled, and only one is a woman's garment, and is recognizable, it is possible that one should not protest to them. See the K'nesset Hagedolah and the Sh'lah who warned [people] to distance [themselves] from this. (31) Due to [the prohibition] of Lo Tizol – And according to this, it is permitted to make a b'racha on what they snatch, however, the Sh'lah wrote that it is not [the way] pious people [act], and one who guards his soul should distance himself from [wearing] garments of Kil'ayim and from snatching [items] from a friend.

- Halachically prohibited

5. Teshuvot Or Letzion 4:61, Note 5

...אולם בברכ"י שם אות י"ג הביא דברי הרמב"ם שהובאו בראש ספר מעשה רוקח, שאסר כן לחתן וכלה. וכתב שלא יעלה על הדעת שמפני היותם חתן וכלה הותר להם איסור תורה.

...However, in the Birkei Yosef there, letter 13, he brought the words of the Rambam, which were brought in the introduction to the Sefer Ma'aseh Roke'ach, who prohibited [damaging during merrymaking] for a bride and groom. And he wrote that it would not even occur [to anyone] that because they are a bride and groom, it is permitted to transgress a Torah law!

- We are not on their level any more

6. Aruch Hashulchan, Orach Chaim 696:12

...ומה שנהגו בימים קדמונים בלבישת פרצופים משעטנז ושל איש לאשה עכשיו לא נהגו כן וכן מי שהזיק חייב לשלם דעתה בעונותינו הרבים ערבה כל שמחה ואין אנו במדרגה זו [ומ"ש הרמ"א בסעיף ח' הוא לקיים מה שנהגו בימיו ולא עכשיו]:

...And what they practiced in the earlier days of wearing masks/costumes made of sha'atnez, and the costume of a man [was used by] women, now they do not practice this, and so too, one who damaged is obligated to pay, as now, in our sins, "all joy is darkened" (Yesh'ayah 24:11), and we are not on this level. And what the Rema wrote in se'if 8 was to fulfill what they practiced in his days, not now.

- Can lead to other concerns

7. Olat Shabbat, Orach Chaim 696:7

... וכן נכון למחות בהם, כי אין מדקדקים בין כלאים דאורייתא לדרבנן דלאו כולי עלמא דינא גמירי...

And it is appropriate to protest, since people are not careful about whether the sha'atnez is Biblically or Rabbinically prohibited, as not all people are learned in Halacha.

8. Taz, Yoreh De'ah 182:4

כי יש הרבה מכשולות חס ושלום מזה כשהולכין ביחד בלי היכר איש או אשה:

...Since there are many obstacles [that arise] from this, when men and women walk together unrecognizably.

Drinking on Purim

9. Biur Halacha, Orach Chaim 695:2, s.v. "chayav"

חייב איניש וכו' - וא"ת האיך יחייבו חז"ל מה שנזכר בתורה ובנביאים בכמה מקומות השיכרות למכשול גדול וי"ל מפני שכל הניסים שנעשו לישראל בימי אחשורוש היו ע"י משתה כי בתחלה נטרדה ושתי ע"י משתה ובאה אסתר וכן ענין המן ומפלתו היה ע"י משתה ולכן חייבו חכמים להשתכר עד כדי שיהא נזכר הנס הגדול בשתיית היין. ומ"מ כ"ז למצוה ולא לעכב [א"ר]:

A person is obligated [to get inebriated...] – Q: How could the Sages (of blessed memory) obligate us to do what is mentioned in the Torah and Prophets in many places as a great obstacle, [namely,] to get drunk?! A: Since all of the miracles which were performed for the Jews in the days of Achashverosh were through drinking parties, as

originally Vashti was troubled through a drinking party, and Esther came, and the whole story of Haman and his fall was through a drinking party, and therefore, the Sages obligated us to get drunk to the point that the great miracle will be remembered through drinking wine. Nevertheless, this is only a mitzvah, not [obligatory].

Discussion of the permissive sources:

- Damaging and stealing on Purim (and at other joyous times)

10. Mishnah Sukkah 4:7, cited in Talmud Bavli, Sukkah 45a (Chabad.org Translation)

חריות של דקל היו מביאין וחובטין אותן בקרקע בצדי המזבח ואותו היום נקרא חבוט חריות מיד תינוקות שומטין את לולביהן ואוכלין אתרוגיהן:

The Jews would bring date-palm branches and lay them down on the ground alongside the altar. That day was called "[the day of] laying down the branches." They would then snatch the lulavim from the hands of the children and eat their etrogim.

11. Tosafot, Sukkah 45a, s.v. "miyad" (David Strauss Translation)

מיד תינוקות שומטין לולביהן. לולבי תינוקות שומטין הגדולים מידן ואוכלין אתרוגיהן של תינוקות ואין בדבר גזל ולא משום דרכי שלום אלא שכך נהגו בו מחמת שמחה כך פי' בקונט' ויש ללמוד מכאן לאותן בחורים שרוכבים בסוסים לקראת חתן ונלחמים זה עם זה וקורעין בגדו של חבירו או מקלקל לו סוסו שהן פטורין שכך נהגו מחמת שמחת חתן...

"From the hands of the children they snatched their lulavim" – The adults would snatch the children's lulavim from their hands and eat their etrogim, and this did not involve robbery, nor [was it forbidden] because of "ways of peace." For this was the customary way of merrymaking. Thus explained the Kuntrus (Rashi). We may learn from this regarding those young men who ride horses before a groom, fighting one another, the one tearing the other's clothing or injuring his horse, that they are exempt [from liability], for this is the customary way of making merry before a groom...

12. Darkei Moshe Hakatzer Orach Chaim 696:3, s.v. "katav"

...בתשובת ריב"א שכתב דליכא למיחש לאיסור גזל משום שמחה...דממון ניתן למחילה דהפקר בית דין הפקר מה שאין כן באיסור.
...in a responsa of the Riva, who wrote that we should not be concerned with the prohibition of stealing...since money can be forgiven, and due to the rule of "hefker beit din hefker", which do not apply to a prohibition.

13. Magen Avraham, Orach Chaim 695:7

דאם הזיק. ובכ"ה כ' דוקא שהזיק ממנו אבל גופו חייב עכ"ל אבל באגודה סוכה כתב כשמשחקים הבהורים בשבת ומכין זה את זה פטורים ובלבד שלא יתכוונו עכ"ל:

If he damaged... - In the K'nesset Hagedolah he wrote: "Only where he caused monetary damage [is he exonerated], but [if he damaged him] physically, he is required [to pay]." But in the Agudah (Sukkah, note 41) he wrote: "When the boys play on Shabbat and hit each other, they are exempt [from paying], so long as they do not intend [to damage]."

14. Machatzit Hashekel to Magen Avraham Orach Chaim 695:7, s.v. "d'im"

...אם כן סבירא ליה דאין חילוק בין הזיק גוף לממון, דבאינו מתכוין בכל ענין פטור, ובמתכוין בכל ענין חייב:
...if so, he is of the opinion that there is no difference between physical and monetary damage, as if he did not intend [to damage], he is exempt in all cases, and if he did intend [to damage], he is required [to pay] in all cases.

15. P'ri Megadim, Eshel Avraham to Magen Avraham Orach Chaim 695:7, 8, s.v. "d'im", "mikoach"

דאם. עיין מ"א. היינו שלא בכונה, אבל בכונה אף הזיק ממנו חייב, דמאי שנא פורים משאר ימים. ושלא בכונה בעלמא חיוב, ובפורים מסתמא מוחלין: מכה שמחת פורים. הוה כאנוס קצת, ועיין באות הקדום:

That if – See Magen Avraham. [That which the K'nesset Hagedolah wanted to differentiate between monetary damage (from which he is exempt) and physical damage (from which he is liable)] is only when it was not intentional, but if [the damage] was intentional, he is liable even if he only caused monetary damage, as why would Purim be any different than any other day [of the year]? And [one who damages] without intent is generally liable, but on Purim it can be assumed that people forgive others [for unintentional damage].

As a result of Purim rejoicing - It is like a slight "ones", and see the previous note.

16. Rabbi Yosef Zvi Rimon, Purim Pranks in Halakha, Yeshivat Har Etzion Virtual Beit Midrash (David Strauss Translation)

It seems, then, that there are three levels:

- 1) unintended damage caused in the course of rejoicing;
- 2) rejoicing, one of whose components involves damage;
- 3) intentional damage – getting even in the guise of rejoicing.

The third level involves corruption, and is obviously forbidden; the first level is permitted in a case of minor damage; as for the second level, there is room for discussion: it might be forbidden, but it might also be the level that the Tosafot permitted. Of course, the discussion regarding the second level is also limited to the case of minor damage and to the situation in which we know that there is a waiver. It should also be added that, setting aside purely halakhic considerations, if indeed the objective is joy and there is someone who suffers injury as a result, this is not true joy; true joy cannot cause injury and sadness to others.

- Wearing Rabbinical sha'atnez on Purim

17. Darkei Moshe Hakatzer Orach Chaim 696:3, s.v. "katav"

...אמנם מאחר דחזינן דפשוט המנהג ואין מוחה נראה לי ליישב המנהג מהא דאמרין בפרק בתרא דכלאים (פ"ט מ"ב) ומביא לה בפרק הגזול בתרא (ב"ק ק"ג א) דמותר ללבוש כלאים כדי להעביר המכס שמע מינה דכי אינו מכוין ללבישה שרי וכל שכן לפי מקצת מפרשים שפירשו שם דלובשם כדי שלא יכירוהו שהוא יהודי ואפילו הכי שרי אם כן שמע מינה דכי לבשם להתנכר בהן שרי והוא הדין בפורים כן נראה לי טעם המנהג...

However, after we see that this custom [of wearing Sha'atnez costumes] has spread and no one protests, it seems to me to justify the custom based on what we say in the last chapter of Kil'ayim (9:2), and it is brought in Chapter Hagozel Batra (Bava Kamma 113a), that it is permitted to wear sha'atnez to evade taxes [Note: this is in regards to the prohibition of Sha'atnez, and does not relate to the general issues relating to tax evasion.], and we see from this that when he is not intending to wear them, it is permitted, and certainly according to the few commentaries there that [explain that] he is wearing them in order that they should not recognize that he is Jewish, and even so, it is permitted, if so, we can learn that when they are worn as a disguise it is permitted, and so too on Purim. Such seems to me the reason for this custom.

- Cross-dressing on Purim

18. Taz, Yoreh De'ah 182:4

לא תעדה אשה. משמע דרך עידוי וקישוט אסור אבל אם עושה כן מפני החמה או צנה או גשמים אין איסור כן נראה לי פשוט וכן משמע מדהתירו בסימן קנ"ו להסתפר במראה כשיש צורך לעשות כן. ובאורח חיים סימן תרצ"ו הביא רמ"א דאפילו מפני שמחת פורים המנהג להתיר בזה ואף על גב דיש אוסרים ומו"ח ז"ל כתב שיש לאסור את זה והביא ראיה ממה שכתב ר"א ממיץ לאסור לעשות כן מפני שמחת חתן או כלה והשומע לאסור תבוא עליו ברכה...

A woman should not adorn herself – this implies that [only] in an adorning and decorative fashion it would be prohibited, but if this was just done to guard from sunlight, cold, or rain, there is no prohibition, such seems obvious to me. This is also implied from what is permitted in [Yoreh De'ah] 156 to have a haircut using a mirror [which was previously prohibited due to this prohibition], when there is a need to do so. And in Orach Chaim 696, Rema brought [the opinion] that even due to the celebration of Purim the custom is to permit this, even though there are those who prohibit it. And my father-in-law and teacher [the Bach] (z"l) wrote that this should be prohibited, and he brought proof from what Rabbi Eliezer of Metz wrote to prohibit to do this for celebrating with a bride or groom, and one who listens to prohibit will have a blessing come upon him.

19. Shulchan Aruch, Yoreh Deah 182:1 (Sefaria Community translation)

המעביר שער בית השחי ובית הערוה...היו מכין אותו מכת מרדות בד"א במקום שאין מעבירין אותו אלא נשים כדי שלא יתקן עצמו תיקון נשים אבל במקום שמעבירין אותו גם האנשים אם העביר אין מכין אותו: הגה ואפילו לכתחילה שרי...

One who removes the hair of the armpit or pubic area...receives lashes of rebellion. About what were these words said? In a place where only women remove it, so that he should not improve himself as women do. In a place where men, too, do so, however, if he does so they do not beat him. (Rama: Even initially this is permitted...)